

Klimatkontrakt 2030

Mellan Örebro kommun och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2022

Innehåll

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
3.1. Kommunens klimatmål.....	4
3.2. Strategi.....	5
3.3. Organisation och ledning.....	7
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare.....	8
3.5. Klimatinvesteringsplan.....	9
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	10
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner.....	11
3.8. Klimatanpassning.....	12
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	13
3.10. Rapportering och uppföljning.....	14
4. Viable Cities åtaganden	14
4.1. Bättre regler.....	14
4.2. Innovationer.....	14
4.3. Samordnad finansiering.....	15
4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer.....	15
5. Myndigheternas åtaganden	15
5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling.....	16
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling.....	16
5.3. Samordnad finansiering.....	17
5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer.....	17
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023	18
6.1. Systemdemonstration.....	18

6.2. Konkurrenskraft och finansiering.....	18
6.3. Medborgarengagemang.....	19
6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	19
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	20
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen.....	20
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen.....	21
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	21
7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	23
8. Kontraktet.....	25
Klimatkontrakt 2030.....	26

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Örebro kommun.
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.¹

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

År 2020 antog Kommunfullmäktige i Örebro kommun ett program för hållbar utveckling som grundar sig på de globala målen i Agenda 2030. Programmet fastslår den politiska viljeinriktningen samt uttrycker värdegrund och önskvärd samhällsutveckling inom Örebro kommun fram till år 2050. Programmet innehåller en målstruktur med sex målområden, tre övergripande mål till år 2050 och 51 delmål till år 2030 (med vissa undantag). Under målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald finns följande delmål för Örebro kommun:

- År 2030 är Örebro kommunkoncern klimatneutral.
- År 2040 är Örebro kommunkoncern klimatpositiv.
- År 2045 är Örebro kommun som geografiskt område klimatneutralt.
- År 2050 är Örebro kommun som geografiskt område klimatpositivt

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

Klimatmålen innefattar konsumtionsutsläpp, det vill säga utsläpp som sker utanför Örebro kommuns gränser. Örebro kommun har inte ensam rådighet över det geografiska området utan ett starkt partnerskap mellan samhällets olika aktörer är en förutsättning för att nå klimatmålen och övriga mål för en hållbar samhällsutveckling i programmet.

I Örebro kommun är omställningen till ett hållbart samhälle integrerat i befintlig styrning och ledning. Programmet för hållbar utveckling, översiktsplanen och kommunens årliga budget utgör tillsammans styrningen av Örebro kommun. I Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget (ÖSB) för 2022 med plan för 2023–2024 finns sex målområden som beskriver den politiska ambitionen för innevarande mandatperiod och som motsvarar målområdena i Örebro kommuns program för hållbar utveckling. Inom varje målområde har Kommunfullmäktige angett kommunfullmäktigemål och årliga inriktningar som ska omsättas i praktisk handling av nämnder och bolagsstyrelser. Mål och prioriteringar ska tydligt bidra till att målen i programmet nås inom given tidsram.

3.2. Strategi

Den omställning av samhället vi står inför måste ske globalt, men även lokalt. Örebro kommun ska vara en föregångare och visa vägen i klimatomställningen, där vi för- enar ekologisk och social hållbarhet med förnyelse, innovation, tillväxt och stärkt konkurrenskraft. Örebro kommun ska samverka med andra för att driva denna utveckling i Örebro som geografiskt område, men också påverka i en bredare kontext genom till exempel arbetet med hållbar produktion och konsumtion.

Klimatstrategi för Örebro kommun antogs av Kommunfullmäktige år 2016 och är det centrala styrdokumentet för att nå kommunens långsiktiga klimatmål. Flera av målen i klimatstrategin har passerat och kommunkoncernens mål till 2030 samt det långsiktiga målet till 2045 är numera inkluderade i kommunens program för hållbar utveckling. Detta, tillsammans med att det har hänt mycket de senaste åren inom klimatområdet, gör att klimatstrategin behöver revideras. En revidering har påbörjats och det första steget har varit att ta fram en nulägesanalys med tillhörande koldioxidbudget. Med utgångspunkt i nulägesanalysen och koldioxidbudgeten har ett arbete med att forma den nya klimatstrategin påbörjats. Strategin ska vara vägledande i kommunens arbete med att minska utsläppen av växthusgaser och hjälpa till att bryta ner och konkretisera målen i program för hållbar utveckling. Störst fokus kommer att läggas på kommunkoncernen och kommunala insatser inom det geografiska området men även lyfta vikten av samverkan med andra samhällsaktörer, både inom och utanför kommunens gränser, för att nå klimatmålen inom det geografiska området. Klimatstrategin är inte det enda styrdokumentet på området utan det finns även många andra kommunala styrdokument som alla ska bidra till att klimatmålen nås, bland annat översiktsplan, fordonsriktlinjer, resepolicy, riktlinjer för laddinfrastruktur, trafikprogram, cirkulära Örebro (avfallsplan) och riktlinjer för hållbar upphandling.

Klimatanpassningsplanen är också ett viktigt styrdokument, vars syfte är att skapa ett motståndskraftigt samhälle som står robust inför klimatförändringarnas konsekvenser. Några av dessa (ovan nämnda) styrdokument är, liksom klimatstrategin, i skrivande stund under revidering.

Klimatfrågan är komplex och Örebro kommun är en av många aktörer som alla måste bidra till de förändringar av samhället som krävs för att klimatmålen ska kunna nås. Genom satsningen Klimatneutrala Örebro ska förutsättningar för en gemensam utveckling skapas och utvecklas, där kommun, akademi, privat och ideell sektor arbetar tillsammans för att nå klimatmålen. Ambitionen är att skapa en plattform för samverkan som ska leda till att snabba på klimatomställningen och bidra till att utveckla såväl strukturella som kulturella systeminnovationer för att driva omställningsarbetet. Med en plattform för samverkan kan gemensamma arbetssätt utvecklas och arbetet skalas upp. Arbetet utgår ifrån de goda exempel och styrkor som redan finns i Örebro, men ska också bidra till att skapa samverkan kring de klimatutmaningar som kräver systeminnovationer, på både kort och lång sikt. För att växla upp arbetet med bland annat konsumtionsutsläpp, mobilitetsåtgärder och byggandets klimatpåverkan är det viktigt att hitta samarbetsformer, verktyg och processer som kan fånga in och realisera de innovationer och befintliga initiativ som är nödvändiga för att nå målen. Inom ramen för satsningen samverkar därför Örebro kommun med aktörer som kan vara med och skapa dessa förutsättningar. Tillsammans med dessa aktörer har ett antal arbetspaket identifierats, vilka kommer att vara i fokus i utvecklingen av samverkan.

- Energigemenskaper: Gemensamt utveckla smart styrning och samordning för att aggregera/optimera produktion, lagring och delning av energi, där målet är att flytta systemgränsen från den enskilda fastigheten till hela staden.
- Klimatneutral fjärrvärme: Ta fram en gemensam målbild för klimatneutral fjärrvärme och en handlingsplan för aktörernas gemensamma målsättningar.
- Klimatneutral byggnation och infrastruktur: Utveckla hela kedjan för klimatneutrala byggnader och infrastrukturprojekt.
- Lokala omställningsmöjligheter: Utforska hur delningsekonomi och återbruk kan bli en integrerad del i olika bostadsområden och kommuninvånarnas vardag. Det gäller såväl infrastruktur och andra fysiska förutsättningar som individers och grupper medvetenhet, normer och val.
- Medborgarförsamling: Utforska deliberativa samtal och medborgardeltagande som processer för att driva på beteende- och attitydförändring samt beslutsfattande i riktning mot hållbar resursfördelning. För att utforska detta kommer en medborgarförsamling att genomföras, med fokus på frågor om delningsekonomi och resursdelning kopplat till boendemiljö.

- Klimatsmart och hållbar mobilitet: Utveckla en gemensam bild av trafiksystemets hållbarhetsutmaningar och påbörja implementering av åtgärder där deltagarna har rådighet och som gör verklig skillnad.
- Ett sammankopplat Örebro: Handlar om att främja en utveckling till klimatneutrala och hållbara kommuner med stöd av digital utveckling. Arbetspaketet stödjer de övriga arbetspaketen genom möjligheten att skapa nya piloter inom digital innovation.

Örebro kommun avser att ta fram en ny klimatstrategi under 2022–2023 och har som ambition att aktörer inom Klimatneutrala Örebro fungerar som extern referensgrupp under framtagandet, för att forma innehåll och vara med och påverka hur klimatstrategin kan utformas för att bidra till och skapa förutsättningar för och vara en inspiration till att snabba på klimatomställningen hos andra aktörer inom det geografiska området. Örebro kommun avser också att tillsammans med aktörerna inom Klimatneutrala Örebro utveckla arbetssätt för samverkan, samt genomföra konkreta satsningar, som ska bidra till ökad omställningstakt inom identifierade arbetspaket.

3.3. Organisation och ledning

Kommunstyrelsen har det politiska ansvaret för klimatfrågan inom Örebro kommun och ansvarar för att de beslut som tas verkställs, följs upp och utvärderas. Örebro kommuns budget och styrmodell ska sträva mot målen i program för hållbar utveckling och detsamma gäller för de kommunala bolagens affärsplaner. Det betyder att alla nämnder/förvaltningar och bolag ska integrera klimatfrågan i beslut, verksamhetsplanering och uppföljning. Vissa nämnder och bolag har ett utpekat ansvar för specifika klimatmål/insatsområden, genom beslut i olika styrdokument, men alla har ett ansvar att bidra utifrån sin verksamhet. Centrala funktioner inom kommunkoncernen bidrar med samordning, utveckling, stöd och uppföljning av klimatarbetet.

Olika grupperingar och nätverk, både internt inom kommunkoncernen men också inom kommunen i stort, har till syfte att driva på omställningsarbetet. Just nu pågår ett arbete med att revidera Örebro kommuns klimatstrategi och inom ramen för det arbetet är ambitionen bland annat att utveckla nya arbetssätt och samarbetsformer som ska bidra till att takten i klimatomställningen ökar. Att utreda möjligheterna för att forma en intern klimatstyrgrupp är ett förslag. Styrgruppen skulle bland annat hjälpa till med prioriteringar och målkonflikter men också vara en part i uppföljningen av utvecklingen inom klimatområdet.

Klimatneutrala Örebro är en del av samverkan inom det geografiska området och består av ett konsortium med följande aktörer;

- Örebro kommun
- Futurum fastigheter

- Örebroporten
- ÖrebroBostäder
- Örebro universitet
- E.ON
- Örebro föreningsråd

Styrgruppen för Klimatneutrala Örebro består av representanter från respektive aktör och styrgruppen ansvarar för att säkerställa att arbetet uppnår de mål och ambitioner som ligger till grund för samverkan. Projektrådet är det forum där konsortiet samlas för att gemensamt utveckla nya samverkansformer och arbetsätt, byta erfarenheter och hitta synergier för att utveckla arbetet i riktning mot klimatneutralitet.

Örebro kommun avser att, inom ramen för revideringen av kommunens klimatstrategi, utveckla och skapa en tydligare intern organisation för att driva omställningsarbetet. Ambitionen är att den interna organisationen ska ha en tydlig koppling till den externa arenan och utformas på ett sätt som möjliggör vidare utveckling av samverkan och samskapande i en geografisk kontext.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Ett starkt partnerskap mellan samhällets olika aktörer är centralt för att uppnå målet om klimatneutralitet och målen i Örebro kommuns program för hållbar utveckling. Ingen har ensam rådighet över den samhällsomställning vi står inför utan vi måste alla kroka arm med varandra och tillsammans driva omställningen, såväl offentlig verksamhet och näringsliv som akademi, civilsamhälle och enskilda medborgare.

Ett starkt näringsliv i samverkan med offentlig sektor, civilsamhälle och akademi skapar förutsättning för fortsatt ekonomisk utveckling, innovation, arbetstillfällen och meningsfull sysselsättning samt kapital för investeringar. Innovativa företag som bidrar till omställningen och en cirkulär och biobaserad ekonomi bygger samtidigt en stark konkurrenskraft. För att nå Örebro kommuns mål inom hållbar konsumtion och produktion är ett näringsliv med hållbara verksamhets- och affärsmodeller centralt. Näringslivsutveckling och tillväxt måste ske inom ekosystemens ramar, men även gå hand i hand med förändrade och mer hållbara konsumtionsmönster hos konsumenterna.

Civila samhället, folkrörelser och arbetsgivare har en viktig och central roll i arbetet med att sprida kunskap, skapa engagemang och tillgängliggöra mötesplatser för upplevelser, bildning och livslångt lärande i syfte att bidra till en mer hållbar samhällsutveckling. Inom det civila samhället finns bland annat krafter som uttalat värnar

mänskliga rättigheter, planetens livsuppehållande förmåga och innovativa ekonomiska modeller som skapar denna utveckling.

Örebro kommun samverkar med många aktörer, från såväl näringsliv, akademi och civilsamhälle, genom olika forum, nätverk och plattformar som alla verkar för att skapa en hållbar och klimatsmart kommun. Vissa hanterar specifika frågor och fokusområden medan andra är mer generella. Satsningen Klimatneutrala Örebro är en del av detta nätverk och en del av de gemensamma initiativ och satsningar som tillsammans ska driva klimatomställningen. Ett viktigt forum är bland annat regionens Energi- och klimatråd.

Det är också av betydelse att lyfta att flera viktiga och kraftfulla styrmedel inte finns tillgängliga på lokal nivå. Utan det krävs förändringar på nationell nivå (och inom EU) för att tillsammans nå en hållbar utveckling lokalt. Örebro kommun, liksom andra aktörer, försöker därför också påverka den nationella politiken genom remissvar, aktivt deltagande i nationella nätverk etc. Detta arbete bedrivs med fördel i samarbete med andra kommuner och organisationer, bland annat genom medverkan i Klimatkommunernas nätverk och Viable Cities Klimatneutrala städer 2030. Genom Klimatledarprogrammet, som samordnas av Fossilfritt Sverige, har Örebro kommun också deltagit i samarbete med sex andra kommuner för att vässa den offentliga upphandlingen genom att utveckla arbetsmetoder och modeller som ska bidra till att snabba på klimatomställningen.

För att ytterligare växla upp takten i klimatomställningen avser Örebro kommun att vidare utveckla former och arbetssätt för samverkan med medborgare, näringsliv, akademi och civilsamhälle inom ramen för satsningen Klimatneutrala Örebro.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Enligt Örebro kommuns program för hållbar utveckling ska kommunkoncernens investeringar vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt värdeskapande år 2030, så att de generationer som har nytta av dem inte urholkar det ekonomiska, ekologiska eller sociala utrymmet för kommande generationer.

Finansverksamheten inom Örebro kommun har under flera år arbetat med hållbara placeringar av tillgångar, samt emittering av gröna obligationer för att finansiera klimatsmarta och hållbara investeringar inom kommunkoncernen. Men för att kunna uppnå klimatneutralitet behöver kunskapen om klimatinvesteringar, som ett verktyg för att realisera klimatomställningen, öka och arbetet utvecklas. En utveckling av arbetet behöver både ske internt inom Örebro kommunkoncern och tillsammans med andra samhällsaktörer för att skapa en helhetsbild över vilka investeringar som krävs för en omställning till en klimatneutral kommun.

Investeringskostnaden för de insatser och åtgärder som behöver genomföras för att minska klimatutsläppen måste identifieras, samtidigt som samhällskostnader och nyttor behöver synliggöras på ett tydligt sätt. Med detta blir det tydligt vilka åtgärder som ger den största klimat- och samhällsnyttan per investerad krona, och vilka investeringar som bidrar till målen i program för hållbar utveckling.

Örebro kommun avser att under 2022–2023 utveckla arbetet med att skapa en helhetsbild av vilka investeringar som krävs för att bli en klimatneutral kommun.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Digitalisering och digitala verktyg är möjliggörare för en omställning till en klimatneutral och hållbar kommun. Genom nätverket Ett sammankopplat Örebro (ESÖ) har kommunen byggt upp en kapacitet som gör projektets digitala ambitioner realistiska att skalas upp i ett quadruple helix samarbete. Nätverket drivs av Örebro kommun tillsammans med Örebro universitet och följande aktörer ingår i nätverket; ÖrebroBostäder, Örebroporten, Futurum, Länsgården, Akademiska hus, Kumbro och Alfred Nobel Science Park. Syftet med samarbetet är att bygga kapacitet för att möjliggöra en datadriven omställning, med stöd av AI, inom samhällsbyggnadsområdet. En uppkoppling av enbart smart teknik räcker inte, vi måste bli sammankopplade och arbeta över organisationsgränser för att lösa problem som uppstår på systemnivå.

Örebro kommuns kommunala fastighetsbolag har under många år arbetat systematiskt för att minska energiförbrukningen i sina fastigheter. ÖrebroBostäder är en ledande aktör i arbetet, såväl i Örebro som i Sverige. ÖrebroBostäder har tagit fram, testat och implementerat en rad innovativa energilösningar i bostäder och kvarter, och detta ska nu utvecklas i större skala i den nya stadsdelen Tamarinden. I Tamarinden ska systemlösningar för energi skalas upp till en helt ny nivå än tidigare och ambitionen är att stadsdelen ska bli ett av Sveriges första klimatsmarta bostadsområden. E.ON är en av samarbetsparterna i Tamarinden och är också en viktig part i det pågående samarbetet med kommunens fastighetsbolag för att reducera värmeeffektuttag, när behovet är som störst i staden. För att skala upp konceptet med Tamarinden har en innovationsgemenskap bildats inom kommunkoncernen. Ambitionen inom innovationsgemenskapen är att gemensamt utveckla en smart styrning och samordning för att aggregera/optimera produktion, lagring och delning av energi, där målet är att flytta systemgränsen från den enskilda fastigheten till hela staden.

AI Impact Lab är en samverkansplattform som stärker regionens utveckling inom artificiell intelligens genom att fungera som en mötesplats där näringsliv och offentlig sektor får tillgång till den senaste kunskapen inom AI. Plattformen bygger på ett samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län och är näringslivets och den offentliga sektorns ingång till AI-kompetensen vid Örebro universitet. AI Impact Lab vill föra samman akademi, näringsliv och offentliga verksamheter i ett innovationssystem

för att tillsammans accelerera utvecklingen av AI i regionen. Detta sker inom ramen för ORU Innovation Arena, som är en fysisk mötesplats på Örebro universitet. AI har stor potential och kan bidra till att tackla klimatutmaningen och snabba på klimatomställningen, i allt från grundläggande klimatforskning till insatser som bidrar till utsläppsminskningar och innovation. Med hjälp av AI Impact Lab och ORU Innovation Arena finns stora möjligheter att accelerera ansvarsfull klimatinnovation med hjälp av AI.

Green AI är ett exempel på ett utvecklingsprojekt där Örebro kommun samarbetar med AI-forskare för att bygga en grönare och mer hållbar stad. Konceptet grönytefaktor används idag som ett verktyg i stadsplaneringen för att säkerställa att det finns närhet till gröna ytor i en stad. Med projektet vill Örebro kommun utveckla det arbetet med stöd av AI. Målet är att utveckla ett innovativt och automatiserat verktyg som ska förmedla kunskap om grönstrukturen i kommunen, med fokus på grönytefaktorn. Resultatet av projektet kan bidra till positiva effekter för både människor, miljön och klimatet och ambitionen är att lösningen ska kunna spridas och användas av fler än Örebro kommun.

Ytterligare en satsning är ett pågående projekt tillsammans med Spacescape, där syftet är att vidareutveckla verktyget klimatkalkylen för att beräkna klimatpåverkan av detaljplaner. Markanvändning, bygg och anläggning och transporter är områden som inkluderas i kalkylen och Örebro kommun deltar som pilotkommun tillsammans med Nacka och Uppsala.

Användning av digitala verktyg och digitalt stöd är också en möjliggörare med stor potential inom kommunen när det gäller uppföljning och visualisering av klimatdata. En tydlig visualisering av klimatdata kan skapa både delaktighet och engagemang i omställningsarbetet, samtidigt som uppföljningen kan göras mer effektiv och kvalitetssäker. Kvalitativa data kan verka som stöd för dialog och medborgarengagemang samt ligga till grund för att klimatsmarta beslut fattas som utvecklar kommunen i riktning mot klimatneutralitet.

Örebro kommun avser att fortsätta utveckla sin förmåga och sitt arbete med digitalisering och digitala verktyg för att skapa en struktur för datainsamling, minska klimatutsläppen och visualisera omställningen. Pågående satsningar och samarbeten ska fortsätta utvecklas, samtidigt som kommunen ska sträva efter att initiera nya samarbeten för att lära och utveckla tillsammans med andra. Öppna data och gemensamma standarder är viktiga komponenter i arbetet för att möjliggöra digital samverkan.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

I Örebro finns etablerade innovationsnav på bland annat Örebro kommun, på ÖrebroBostäder, Örebro universitet och inom Region Örebro län, vilka ska användas för att utveckla och skala upp innovationer för en hållbar samhällsutveckling.

På Kommunstyrelseförvaltningen, Örebro kommun, finns ett innovationsteam som erbjuder ett samlat strategiskt och operativt stöd för innovativ utveckling inom kommunen. Teamet består av utbildade innovationsledare, varav en är certifierad genom RISE, och teamet erbjuder bland annat utbildningar för ledningsgrupper och arbetsgrupper, stöd för innovativ samverkan över gränser (internt och externt) och andra former av coaching. För att öka kompetensen och stimulera samverkan finns det interna Nätverket för innovationsstöd som Innovationsteamet leder. Två representanter per förvaltning är inbjudna att medverka. Utöver detta samlade stöd finns inom kommunen en rad satsningar för en mer innovativ utveckling, till exempel kopplat till testbäddar.

För ORU Innovation Arena är målet att bidra till en hållbar utveckling genom att adressera aktuella samhällsutmaningar och visa på hur akademien tillsammans med samhället kan lösa dessa. I arenan samlas de universitetsnära innovations- och samverkansaktörerna, tillsammans med partners, för att driva arbetet.

Inom Örebroregionen finns ett innovationssystem, ett nätverk av aktörer som har en gemensam ambition att stärka innovationsarbetet i regionen. Med olika kompetenser och verktyg skapas förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, såväl ur det offentliga som det privata och sociala perspektivet. Inkubera är en av aktörerna i nätverket, en företags- och tillväxtinkubator som finansieras av offentliga medel och som stöttar innovativa företag. Innovation och teknologiska framsteg bidrar till att skapa förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling och för Inkubera är hållbarhet en central del av verksamheten och en viktig faktor när bolag plockas in i inkubatorn.

Örebro kommun avser att fortsätta utveckla sin förmåga och sitt arbete med innovativ utveckling, som en möjliggörare i klimatomställningen. Dels internt inom den egna organisationen, dels tillsammans med andra aktörer genom de nätverk, projekt och plattformar, lokalt och regionalt såväl som nationellt och internationellt, där kommunen verkar.

3.8. Klimatanpassning

Örebro kommun har sedan 2020 en klimatanpassningsplan där de mest prioriterade områdena är översvämning/skyfall och värmebölja. Åtgärderna i planen är främst av utredande karaktär då de största behoven fortfarande är att skaffa oss mer precis kunskap om konsekvenserna och hur de kan mötas. Under 2022 pågår till exempel kvalitetssäkring och komplettering av resultaten från de översvämningsmodeller som har använts för att kunna landa i relevanta fysiska åtgärder. Detta arbete kommer fortsätta under 2023. En värmekartering av tätorten Örebro genomfördes 2021 och kommer 2023 kompletteras med djupare analys av temperatur i kommunala lokaler och hur vi kan motverka att de blir för höga på kostnadseffektiva och energisnåla sätt.

Örebro kommun avser att under 2023 fortsätta arbetet med kvalitetssäkring och komplettering av resultaten från de översvämningsmodeller som har använts för att kunna landa i relevanta fysiska åtgärder, samt att komplettera den värmekartering som genomfördes 2021 med en djupare analys.

3.9. Klimatsmart mobilitet

Kommunens arbete för klimatsmart mobilitet har två övergripande inriktningar. Den första inriktningen handlar om att minska behovet av fysisk förflyttning. Här ingår att skapa närhet till målpunkter, fokusera på befintliga kärnor och att inte glesa ut staden, samt tillhandahålla en god digital infrastruktur. Denna utveckling har gott stöd i kommunens översiktsplan. Den andra inriktningen handlar om att skapa incitament för att välja gång, cykel, kollektivtrafik eller andra delningstjänster framför privatbil när vi behöver förflytta oss. Här handlar det om en kombination av morötter och piskor, med mål att det ska vara lätt att göra rätt.

Våren 2021 startade ett parlamentariskt förankrat arbete med en ny trafikstrategi, som förväntas kunna färdigställas under 2023. Under tiden pågår en rad åtgärder med det nuvarande trafikprogrammet som utgångspunkt, bland annat:

- Utbyggnad av ett BRT-stråk genom staden, och omläggning av busslinjenätet för att skapa en snabbare och mer attraktiv kollektivtrafik.
- Fortsatt utbyggnad av huvudcykelstråk och felande länkar i cykelinfrastrukturen.
- Fortsatt översyn och justering av parkeringsavgifter, i syfte att göra det lönsamt att låta bilen stå, något som även kan styra mot ökat resande med kollektivtrafik i den regionala inpendlingen.
- Låga parkeringstal i ny bebyggelse, för att kunna bygga tätt men ändå grönt.
- Utveckling av attraktiva bytespunkter för att bibehålla god tillgänglighet till staden för boende på landsbygd.
- Kampanjer och prova på-erbjudanden för mer hållbart resande, bl.a. tillfälliga erbjudanden om gratis cykelservice, prova på elcykel, cykling vintertid och resande med kollektivtrafik (det sistnämnda i samarbete med regionen).
- Kommunkoncernens fordonsflotta kommer utvecklas i enlighet med fordonsriktlinjer antagna 2022 där el och biogas prioriteras för att nå klimatneutralitet till 2030. Detsamma gäller upphandlade transportintensiva entreprenader.

Örebro kommun avser att under 2023, i dialog med andra aktörer, färdigställa arbetet med ny trafikstrategi och parallellt fortsätta åtgärdsarbetet med utgångspunkt i redan antagna styrdokument.

3.10. Rapportering och uppföljning

Den nya klimatstrategin, tillsammans med ny uppföljningsmodell, kommer att utgöra grund för insamlingen av data och redovisningen av indikatorer för att följa utvecklingen inom klimatområdet för Örebro kommun. Arbetet med ny klimatstrategi och uppföljningsmodell pågår i skrivande stund och det är därför inte helt klart vilka avgränsningar som kommer att göras, fokus kommer att ligga på kommunkoncernen men troligtvis kommer även indikatorer för utvecklingen inom det geografiska området att följas inom ramen för strategin. Därtill kommer det interna klimatarbetet följas upp inom den ordinarie uppföljningsprocessen i kommun, i såväl nulägesanalys, delårsrapporter och årsberättelser. Varje arbetspaket inom Klimatneutrala Örebro kommer också att följas upp genom regelbunden avstämning och rapportering till styrgruppen för satsningen.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylabb för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i

den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städernas klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för EUs mission (EU mission platform, NetZeroCities) som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT).

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 innebär att nya arbetssätt behöver utvecklas, såväl mellan olika aktörer och organisationer som mellan olika styrnivåer.

Under 2023 fortsätter myndigheterna utveckla arbetet i det myndighetsövergripande innovationsteamet. En fortsatt dialog med städer och regioner är viktig för att fånga upp behov och bidra till systemomställning. Arbetet innebär en aktiv medverkan i "Transition Lab Forum" som Viable Cities faciliterar, där gemensamma workshops, reflekterande samtal och lärseminarier är en viktig del. Nya arbetssätt kan även bestå i att myndigheterna initierar experiment och pilotprojekt.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2023 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling

Myndigheterna samverkar för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Under 2023 utforskar och testar myndigheterna former, exempelvis policylab, för att identifiera hinder och utmaningar inom policy och regelverk för hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Myndigheterna fortsätter att bidra i aktiviteter som främjar utvecklingen av klimatinvesteringsplaner, digitalisering och datadelning, systemdemonstratorer och samverkansprocesser som rör flernivåstyrning.

Under Sveriges EU-ordförandeskap våren 2023 kommer myndigheterna vara involverade i flera av de cirka 150 EU-möten som kommer att hållas i landet. Mötena är arenor för lärande och policyutveckling och städer och regioner är viktiga deltagare. Bland annat planeras diskussioner om EUs urbana agenda om hållbar stadsutveckling och en konferens om Gröna städer.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former så som till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Som en del i omställningsarbetet har myndigheterna² och Viable Cities lanserat en satsning på urbana systemdemonstratorer. Under hösten 2022 genomfördes en första, så kallad designfas inom satsningen. Under 2023 kommer en uppföljande

² Vinnova

utlysning genomförs. Syftet med satsningen är att skapa en insatsform som tar ett tydligare systemperspektiv på omställningsarbetet.

5.3. Samordnad finansiering

För att skapa bättre framförhållning och samlad information utvecklar myndigheterna löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Arbetet görs inom ramen för flera av myndigheternas befintliga uppdrag och uppgifter exempelvis Rådet för hållbara städer, strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggande, och europeiska regionala utvecklingsfonden.

Under 2022 har myndigheterna initierat ett första test med några av städerna för att i dialog utveckla en metod för portföljanslys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Innovationsarbetet avser att fortsätta under 2023. Det långsiktiga målet är att arbetet ska bidra i arbetet med städernas klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städernas gemensamma webbplats. Under 2023 fortsätter utvecklingsarbetet med webbplatsen dels för att fortsatt synliggöra kommande finansieringsmöjligheter, dels för att göra den mer tydlig och användarvänlig.

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförande av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future³, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning New European Bauhaus⁴, European Urban Initiative (EUI)⁵ och Urbact⁶

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet

³ Energimyndigheten, Formas och Vinnova

⁴ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning.

⁵ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu).

⁶ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

CapaCITIES⁷. Genom CapaCITIES initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023

Under 2023 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities utvecklar i samarbete med myndigheter systemdemonstratorer som en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå. Detta för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstrator genomförs för att demonstrera omställning av hela samhällssystem i verklig miljö. En viktig del i insatsformen är en portfölj av insatser där nya lösningar, modeller, initiativ och experiment kopplas ihop till en större helhet. Många aktörer från olika sektorer mobiliseras i syfte att lära för att skala. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till revideringar av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Vinnova och Viable Cities har tillsammans under 2022 inlett en designfas för att utforska hur systemdemonstratorer kan bli ett kraftfullt verktyg för omställningen till klimatneutrala städer. I samverkan med ett antal städer har sex konsortier inlett designfasen hösten 2022. Under 2023 planeras en utlysning för etableringsfas med ambitionen om att möjliggöra för ett antal systemdemonstratorer i Sverige. Parallellt planeras för fyra systemdemonstratorer i Bogotá (Colombia), Bristol (Storbritannien), Curitiba (Brasilien) och Makindye Ssabgabo (Uganda) inom Climate Smart Cities Challenge tillsammans med UN-Habitat. Ambitionen är att under 2023 stärka erfarenhetsutbytet mellan systemdemonstratorer nationellt och internationellt.

6.2. Konkurrenskraft och finansiering

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle. En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier som ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimat neutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Under 2023 kommer Viable Cities att ytterligare förstärka

⁷ Energimyndigheten och Viable Cities deltar.

samverkan med näringslivet för att kraftsamla för omställning. Det kommer att ske på flera nivåer. Inte minst genom samverkan med initiativ som Fossilfritt Sverige och Omställningslyftet. Likaså kommer utveckling ske för att förstärka den lokala mobiliseringen av företag i Klimatkontakt 2030 att utforskas.

Ett centralt inslag i Klimatkontrakt 2030 är att skapa en klimatinvesteringsplan med ett brett perspektiv på vilka investeringar som behöver ske för att åstadkomma klimatomställningen till 2030 i en stad (i betydelsen ett bredd av aktörer inklusive medborgare, civilsamhälle, företag, akademi och offentliga organisationer). I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. Ett angeläget arbete är att samla rätt aktörer från näringsliv (inklusive finansiell sektor), offentliga aktörer och civilsamhälle för att få till stånd nödvändiga investeringar och omrikta finansiella flöden för att ställa om till klimatneutralitet och samtidigt säkra mervinster av klimatomställningen som arbetstillfällen, ökad hälsa, inkludering och attraktiva livsmiljöer. Även upphandling är ett centralt inslag här. Viable Cities arbete kommer att fortsätta under 2023 för att säkra mobilisering av investeringar och utveckla metoder för klimatinvesteringsplaner.

6.3. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bl a pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Detta innebär samtidigt en demokratisk utmaning där växande andelar av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bl.a. genom nya former för medborgarinvolvering (exv. medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv. New European Bauhaus). Viable Cities kommer under 2023 att vidareutveckla samarbete med städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvering i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem s k uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2023 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bl a Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions, CapaCITIES, New European Bauhaus m fl. New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandepLANEN för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbetet kring New European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i ett flertal redan pågående arbeten, till exempel kopplat till det svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 och fortsättningen av Climate Smart Cities Challenge i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

Sedan Örebro kommun signerade avsiktsförklaringen i december 2021 har beslut om nya Fordonsriktlinjer för kommunkoncernen antagits. Fordonsriktlinjerna syftar bland annat till att styra vilken typ av fordon Örebro kommunkoncern införskaffar för egen verksamhet samt vilka krav som ska ställas på fordon i entreprenader och service-tjänster. En utredning om laddinfrastruktur har också genomförts vilken har resulterat i en analys gällande behovet av laddplatser, kommuninterna såväl som publika.

Tillsammans med Örebro universitet och Örebro föreningsråd pågår ett arbete med att utforska hur delningsekonomi och återbruk kan bli en integrerad del i olika bostadsområden och kommuninvånarnas vardag. Detta gäller såväl infrastruktur och andra fysiska förutsättningar som individers och gruppers medvetenhet, normer och val. Invånarnas och föreningars inställning till olika lösningar för en effektivare användning av resurser inom boende/lokaler, resor och prylar ska testas med hjälp

av metoderna fokusgrupper och medborgarförsamling. Fokusgrupperna planeras att genomföras under 2023 och medborgarförsamlingen under 2024. Återbruk av byggmaterial är också beslutat att det ska startas upp under 2023.

För att minska klimatpåverkan från fjärrvärmens samverkar det lokala energibolaget, Örebro kommun och de kommunala fastighetsbolagen för att tillsammans öka förståelsen för de lokala förutsättningarna och skapa en samsyn kring målsättningar och gemensamma åtgärder för att uppnå en klimatneutral fjärrvärme. Arbetet kommer att utvecklas under 2023.

Fem byggaktörer bygger tillsammans det nya bostadsområdet Tamarinden i Örebro och under hösten 2022 togs det första spadtaget. Tamarinden ska bli en hållbar och smart stadsdel som karaktäriseras av nytänkande och innovation. Mer information om Tamarinden finns att läsa under rubrik 7.2 nedan.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Just nu pågår byggnationen av Örebros nya bostadsområde Tamarinden. Tamarinden ska bli en hållbar och smart stadsdel som karaktäriseras av nytänkande och innovation. Området ska utformas för att skapa förutsättningar för ett levande och urbant vardagsrum där människor kan mötas och där gröna miljöer samspelar med byggnader, rörelse och aktivitet. Grönskande gårdar fria från bilparkering skapar mervärden för de boende och utbudet av hållbara mobilitetslösningar ska göra cykeln till det mest självklara valet för att transportera sig. Tamarinden ska också bli en energismart stadsdel där målet är att skapa förutsättningar för att området ska kunna reducera, producera, dela och lagra energi i två lokala energisystem. Ett för el och ett för värme. Syftet med detta är att bidra med mer lokalt producerad och förnybar energi, att kapa effektoppar och avlasta stamnätet, öka flexibiliteten och spara stora mängder energi. Energisystemet i Tamarinden kan ses som en modell för hur man kan snabba på energiomställningen i nybyggnadsprojekt genom att vara smarta tillsammans. Energilösningarna i Tamarinden skulle, enligt genomförda förstudier, kunna ge en energibesparing på 30 procent och minska effektbehovet med 50 procent. En viktig del av klimatomställningen i Örebro är att skala upp konceptet med Tamarinden och de möjligheter som följer av ett sådant arbetssätt. Där målet är att flytta systemgränsen från den enskilda fastigheten, till bostadsområdet och vidare till hela staden.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2022 har ett omfattande arbete gjorts för att ge goda förutsättningar för alla 23 signerande städer att fördjupa sitt arbete med mission klimatneutrala städer 2030, då 14 städer tillkommit i oktober 2021. Vidareutveckling har gjorts av plattform för snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer.

Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Viable Cities har även bidragit med underlag till regeringsuppdraget om lokal och regional klimatomställning som är ett av underlagen till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Under året har arbetet intensifierats för att utveckla praktiska och forskningsbaserade verktyg och metoder för klimatinvesteringsplaner. En första prototyp av ett beräkningsverktyg finns sedan i oktober tillgängligt för samtliga 23 signerande städer. Under året har också konceptutveckling kring systemdemonstratorer fortsatt och under hösten har en designfas av en helt ny satsning lanserats i samarbete mellan Vinnova och Viable Cities som involverar ett flertal städer.

Under 2022 har Viable Cities ansvarat för ett regeringsuppdrag, Thriving North (stöd till innovationsarbete inom hållbar stads- och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten). En första prototyp av ett regionalt klimatkontrakt utvecklats med en arbetsgrupp med representanter från regionerna och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Vidare har en plattform initierats för regional samhällsomställning i norra Sverige. Plattformen, med namnet Thriving North, bärs nu vidare av fler aktörer i de fyra norra regionerna.

EUs arbete med mission klimatneutrala städer 2030 har intensifierats under året. I september 2021 lanserades mission Klimatneutrala städer 2030 som en av de fem missionerna. Då inbjöds städer över hela Europa att göra en intresseanmälan att bli föregångare i omställningen till klimatneutralitet. Så mycket som 377 städer anmälde intresse. I juni 2022 valdes 112 städer ut för att bli pionjärer i klimatomställningen, varav 100 inom EU och 12 i associerade länder. Av dessa 112 finns sju svenska städer som återfinns bland de 23 som signerar Klimatkontrakt 2030.

Den europeiska plattformen NetZeroCities har under det senaste året inlett arbetet med att stödja implementeringen av mission klimatneutrala städer 2030 inom EU. Inte minst för att underlätta omställningen i de 112 städerna. Viable Cities medverkar i arbetet. NetZeroCities håller nu på att utforma ett klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del.

Två nya kompletterande initiativ har initierats under 2022 som ska stötta mission klimatneutrala städer 2030 i EU. Det första är partnerskapet Driving Urban Transitions där Viable Cities deltar tillsammans med Vinnova, Energimyndigheten och Formas från Sverige. Här sker samarbetet med nationella aktörer från ett stort antal länder. Framför allt handlar det här om finansiering av internationella satsningar inom tre områden som kan bidra till snabbare klimatomställning: energipositiva stadsdelar, cirkulär urban ekonomi och 15-minutersstaden. Det andra är initiativet CapaCITIES. Detta EU-samarbete syftar till att underlätta etableringen av nationella strukturer för att möjliggöra klimatomställningen i städer liknande Viable Cities i Sverige och CitiES2030 i Spanien.

Den globala innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge har under året gått in i en ny fas och team av företag och organisationer arbetar nu i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Arbete inom myndigheternas Innovationsteam

Under 2022 har myndigheterna i Klimatkontraktet fortsatt utveckla arbetet inom sitt innovationsteam. Teamet har bland annat sammanställt en överblick av myndigheternas olika stödformer och finansieringsinstrument och medverkat till att utlysningar som rör klimatomställning och hållbara städer kontinuerligt publiceras på webbplatsen Hållbarstad.se.

Innovationsteamet har medverkat i Viable Cities Transition Labs och deltagit i workshops och möten i syfte att lära mer om städernas klimatinvesteringsplaner och myndigheternas roll i arbetet. Tillsammans med några av städerna har innovationsteamet testat att utveckla stöd och former för analys av myndigheternas gemensamma finansiering (bl a olika forskning- och innovationsprogram, stadsmiljöavtal) de senaste fem åren. Syftet är att arbetet på sikt ska bidra till åtaganden om samordnad finansiering och städernas arbete med klimatinvesteringsplanering.

I myndigheternas löpande arbete finns många åtgärder och initiativ som har betydelse för städernas arbete med klimatomställning. Att samla och informera om dessa är en viktig uppgift för myndigheterna. Nedan följer ett urval som stöder eller på annat sätt berör städerna.

Stöd till forskning, innovation och utveckling

Under året har myndigheterna genomfört flera utlysningar i syfte att underlätta omställningen i städer.

Vinnova har i samarbete med Viable Cities bland annat genomfört utlysningen Designfas av urbana systemdemonstratorer. En uppföljande utlysning sker våren 2023, Andra exempel från Vinnova är Hållbar tillgänglighet i hela Sverige, om mobilitet i glesbygd, i samarbete med Drive Sweden och Viable Cities, Civilsamhällets lösningar för klimatomställning, samt Innovationer för en minskad elanvändning i samarbete med Energimyndigheten.

Tillväxtverket har haft utlysningar från Europeiska Regionala utvecklingsfonden, Ta fram lokal strategi för Hållbar urban utveckling, och utlysningen Driva plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Staden som nav för grön och digital omställning är en satsning inom Omställningslyftet som också finansieras av Regionalfonden. Satsningen syftar till att ta fram nya praktiska arbetssätt för att arbeta med systeminnovation för lokal, grön omställning.

Formas har genomfört utlysningen Klimatneutrala och inkluderande kommuner för att öka kommuners kapacitet och förmåga att påskynda omställningsarbetet mot klimatneutralitet som kännetecknas av social inkludering och jämlika livsvillkor. Inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en utlysning på Forskarskolor för hållbart samhällsbyggande. Forskarskolorna syftar till att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen och är alla tydligt tvärvetenskapliga, praktisknära och utmaningsdrivna. Flera kommuner ingår i forskarskolorna. Formas finansierar även varje år många forsknings- och innovationsprojekt inom miljö, samhällsbyggnad och areella näringar i flertalet nationella och internationella utlysningar.

I Trafikverkets utlysningar om Stadsmiljöavtal kan kommuner och regioner söka stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik och hållbara godstransportlösningar.

Energimyndigheten har genomfört utlysningar inom följande program som är relevanta för hållbara städer och samhällen, Människa, Energisystem och samhälle, Spara och Bevara, Design för energieffektiv vardag, Transporteffektivt samhälle samt E2B2, Energieffektivt byggande och boende, Forskarskola Energisystem samt Biobaserat samhälle-Bio+.

Energimyndigheten finansierar sedan många år beställargrupper och nätverk för att skapa en plattform för nära samverkan mellan branschaktörer och staten i syfte att minska energianvändningen i byggnader. Energimyndigheten finansierar även den kommunala och energi- och klimatrådgivningen som riktar sig till hushåll och privata aktörer.

Impact Innovation är namnet på nästa generation strategiska innovationsprogram. Utlysning för förberedelseprojekt öppnades under året. En av de tre inriktningarna är Attraktiva och välfungerande samhällen, där inte minst städer är en viktig målgrupp.

På ett internationellt plan utlyser Formas, Energimyndigheten och Vinnova tillsammans medel så att aktörer verksamma i Sverige kan delta i internationella forsknings- och innovationsprojekt som tar sig an urbana utmaningar inom det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition (DUT). I första utlysningen ingår 27 länder. På ett övergripande plan adresserar partnerskapet frågor om energi, mobilitet och resursanvändning i en urban kontext.

Myndigheters arbete och särskilda regeringsuppdrag

Energimyndigheten har arbetat tillsammans med Tillväxtanalys, Trafikanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län för att ta fram underlag till regeringens nästa klimathandlingsplan. I uppdraget om lokal och regional klimatomställning genomfördes ett stort antal dialoger med kommuner, regioner, myndigheter, forskningsaktörer, näringsliv och andra relevanta aktörer ligger till grund för hindersanalysen och de förslag till

styrmedel eller åtgärder som presenterades. På Energimyndigheten pågår en stor mängd uppdrag relaterade till elektrifieringsstrategin, energieffektivisering och trygg energiförsörjning samt uppbyggnaden av ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS).

Klimatkontraktmyndigheterna ingår även som fem av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Flera av myndigheterna har medverkat i Boverkets koordineringsuppdrag inom nytt europeiskt Bauhaus (NEB). Ett exempel är utlysningen Idéer för framtidens Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå – idéskisserna klara i projektet Visioner: i norr - Hållbar Stad ([hallbarstad.se](https://www.hallbarstad.se)).

Trafikverkets kunskapsforum – Arena transporteffektiv stadsmiljö är en del av ett regeringsuppdrag (2019–2022) om att genomföra informations- och kunskapshöjande åtgärder för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Ett forsknings- och innovationsprogram för Geofencing som finansieras av Trafikverket och drivs av Closer på Lindholmen samlar nödvändiga aktörer inom samhälle, näringsliv och akademi för att tillsammans ta fram lösningar som ska främja användningen av geofencing i styrning av transportsystemet.

Ett axplock av arbeten som berör utveckling av systeminnovation är Utvecklade arbetssätt och processer för ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser, Systeminnovation i städer, (Vinnova), Stärka det regionala arbetet med hållbar utveckling (flera myndigheter), bidra till kommande diskussioner om EUs urbana agenda (Formas) samt Vinnovas satsning på att stödja städernas förmåga att leda och organisera innovation, bl a genom det följeforsknarnätverk som i snart 10 år följt utvecklingen av satsningen Innovationsplattformar för hållbara städer, och projektet Accelerera som utvecklar och erbjuder stöd för innovationsledning i kommunerna enligt ISO-standard.

Ny myndighet bland signatörerna

Naturvårdsverket har beslutat att signera Klimatkontrakt 2030 i december 2022 och kommer därmed att fortsatt vara delaktiga i processen.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Örebro kommun, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm den 8 december 2022. Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

John Johansson
kommunstyrelseordförande,
Örebro kommun

Olga Kordas
programchef,
Viable Cities

Robert Andrén
generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson
generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna
generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman
generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana
generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger
generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Örebro kommun.

Länkar till relevanta dokument

[Vårt hållbara Örebro – Utvecklingsagenda med mål för 2050 och delmål för 2030](#)

[Vårt framtida Örebro – Översiktsplan för Örebro kommun](#)

[Ett Örebro för framtiden - Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget för 2022 med plan för 2023–2024](#)

[Klimatstrategi för Örebro kommun](#)

[Klimatanpassningsplan Örebro kommun](#)

[Trafikprogram för Örebro kommun](#)